

Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns

Publicēts: 26.04.2022.

Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns 2021.-2022.gadam

Ministru kabineta 2022.gada 22.marta sēdē ir izskatīts un ar 2022.gada 23.marta rīkojumu Nr.201 apstiprināts [Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns 2021./2022. gadam](#).

Ēnu ekonomikas ierobežošanas plānā 2021./2022.gadam ir ietverti 43 konkrēti nozaru ministriju un tautsaimniecības nozaru asociāciju ekspertu priekšlikumi ēnu ekonomiku mazinošiem pasākumiem, kas īstenojami noteiktos termiņos, nozarēs, kurās ēnu ekonomikas īpatsvars ir būtiski augsts.

Plānā noteikti pieci rīcības virzieni:

- Neregistrēta saimnieciskā darbība;
- Nedeklarēta nodarbinātība un neuzrādīta darba samaksa;
- Neuzskaitīti darījumi un nelegāla preču aprite;
- Skaidras naudas neuzskaitīta un nekontrolēta aprite;
- Nodokļu nomaksas veicināšana.

Plānā kā prioritārie pasākumi ir definētas prettiesisku līdzekļu iegūšanas aprites mazināšana un “aplokšņu algu” maksāšanas ierobežošana. Tajā ietvertie pasākumi paredz atklātākas un caurskatāmākas uzņēmējdarbības vides veidošanu, dažādu reģistru pilnveidošanu un iespēju paplašināšanu savstarpējā datu apmaiņā un izmantošanā gan nodokļu administrēšanas pasākumiem, gan iestāžu veicamo uzdevumu efektivizācijai. Tāpat tiks izvērtētas iespējas samazināt skaidras naudas apriti ekonomikā, kā vienu no ēnu ekonomiku veidojošiem faktoriem.

Kopējo pasākumu īstenošanas darba rezultātā ir noteikts sasniedzamais mērķis – veicināt ēnu ekonomikas samazinājumu, tuvinot tās īpatsvaru Latvijā Eiropas valstu vidējam rādītājam.

[Informāciju par plāna pasākumu izpildi 2022.gada 1.pusgadā](#)

[Informāciju par plāna pasākumu izpildi 2022.gada 9 mēnešos](#)

Ēnu ekonomikas apkaršanas padomes 2016.gada 10.jūnija sēdē tika apstiprināts [Valsts iestāžu darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016. – 2020.gadam](#).

Pasākumu plānā iekļautie 60 pasākumi tika grupēti atbilstoši sešiem rīcības virzieniem:

nodokļu nomaksas veicināšana - ēnu ekonomikas ierobežošana un godīgas konkurences veicināšana, administratīvā sloga mazināšana;

kompleksi risinājumi ēnu ekonomikas mazināšanai (būvniecībā, tirdzniecībā, pakalpojumu jomā, transporta jomā, specifisko darījumu jomā);

kontrolējošo iestāžu kapacitātes stiprināšana (informācijas apmaiņas veicināšana, efektīva IT iespēju izmantošana un citi atbalsta pasākumi);

efektīva strīdu izskatīšana un sodu sistēma;

nodokļu maksāšanas nepieciešamības skaidrošana ar efektīvu informācijas apmaiņas, komunikācijas un izglītošanas procesu;

efektīva nodokļu politika.

2018.gadā ēnu ekonomikas ierobežošanas jomā kļuva aktīvāka privātā sektora partneru loma cīņā ar ēnu ekonomikas izpaušmēm dažādās nozarēs, kā piemēram, būvniecības, veselības aizsardzības, sabiedriskās ēdināšanas un viesmīlības joma. Papildus Valsts iestāžu darba plānā ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016.–2020.gadam iekļautiem pasākumiem tika saņemti priekšlikumi ēnu ekonomikas mazināšanai gan konkrētajās nozarēs, gan valstī kopumā.

2019.gadā ēnu ekonomikas mazināšanai tika paplašināti ieviestas prasības elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas darbībai būvniecības nozarē, kā arī veikti pasākumi valsts pārvaldes iestāžu sadarbības stiprināšanai veselības aprūpes nozarē. Papildus īstenoti pasākumi uzņēmējdarbības vides sakārtošanai un ēnu ekonomikas mazināšanai sabiedriskās ēdināšanas un viesmīlības jomā, pasažieru pārvadājumu jomā, kā arī apsardzes pakalpojumu jomā.

Informācija par [Valsts iestāžu darba plāna ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016.–2020.gadam](#) pasākumu izpildi (30.12.2020.)

Ministru kabinets 2010.gada 10.augustā apstiprināja [Pasākumu plānu ēnu ekonomikas apkaršanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.-2013.gadam](#), kurā sākotnēji tika ietverts 61 pasākums ēnu ekonomikas apjoma mazināšanai un godīgas konkurences nodrošināšanai.

Plānā tika iekļauti pasākumi būvniecības, transporta, lauksaimniecības, zivsaimniecības, mežniecības, metālapstrādes, mazumtirdzniecības nozaru, kā arī izložu un azartspēļu jomu sakārtošanai.

Informācija par paveikto [Pasākumu plāna ēnu ekonomikas apkaršanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.-2013.gadam](#) ieviešanā (02.06.2014.)

Ar 2014.gada 16.septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.549 "[Ēnu ekonomikas apkarošanas padomes nolikums](#)" tika apstiprināts padomes sastāvs un funkcijas.

Ēnu ekonomikas apkarošanas padome ir koordinējoša institūcija, kuras mērķis ir ēnu ekonomikas apkarošanas jomā koordinēt un uzraudzīt atbildīgo institūciju – valsts pārvaldes iestāžu un nevalstisko organizāciju – darbību.

Padomi vada Ministru prezidents, un tās sastāvā ir ekonomikas ministrs, finanšu ministrs, iekšlietu ministrs, labklājības ministrs, satiksmes ministrs, tieslietu ministrs, veselības ministrs, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs, zemkopības ministrs, ģenerālprokurors, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieks, Valsts policijas priekšnieks, Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors, Valsts darba inspekcijas direktors, Veselības inspekcijas vadītājs, Latvijas Darba devēju konfederācijas prezidents, Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētājs un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidents. Padomes sēdēs var tikt arī uzaicināti gan noteiktas jomas eksperti, gan citu nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Padomes sekretariāta funkcijas veikšanu nodrošina Finanšu ministrija, organizējot iesniegto priekšlikumu apspriešanu ar nozaru ministrijām vai sociālajiem partneriem, nosakot pasākumus, kuri tiek virzīti izskatīšanai Padomē.

Ēnu ekonomikas apkarošanas padomes sēžu protokoli:

[2022.gada 3.marta sēdes protokols](#) Nr.10

[2021.gada 23.septembra sēdes protokols](#) Nr.9

[2019.gada 19.septembra sēdes protokols](#) Nr.8

[2018.gada 7.septembra sēdes protokols](#) Nr.7

[2018.gada 28.februāra sēdes protokols](#) Nr.6

[2017.gada 12.jūlija sēdes protokols](#) Nr.5

[2017.gada 16.februāra sēdes protokols](#) Nr.4

[2016.gada 10.jūnija sēdes protokols](#) Nr.3

[2016.gada 7.janvāra sēdes protokols](#) Nr.2

[2015.gada 4.jūnija sēdes protokols](#) Nr.1

<https://www.fm.gov.lv/lv/enu-ekonomikas-ierobezosanas-plans>